

**Житомирський
державний
університет імені
Івана Франка**

**Тернопільський
національний
педагогічний
університет імені
Володимира
Гнатюка**

**Київський
столичний
університет імені
Бориса Грінченка**

Littera Scripta Manet:

**Нові тенденції у перекладознавстві,
філології та лінгводидактиці у контексті
глобалізаційних процесів**

**Матеріали 3-ї Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів та молодих учених**

Житомирський державний університет імені Івана Франка,
5 листопада 2025 року

Житомир 2025

УДК 81'255:81'42:001.891

Н-76

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Житомирського державного університету
імені Івана Франка від «28» листопада 2025 року,
протокол № 22*

Рецензенти:

Антонюк Н. М., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Могельницька Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя Державного університету «Житомирська політехніка»;

Соловйова Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Littera Scripta Manet : зб. наук. пр. за матеріалами 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та молодих учених "**Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів**" / за ред. Полховської М. В., Борисенко Н.Д., Мосієнко О. В., Лисецької Ю. В. Житомир : ЖДУ ім. Івана Франка, 2025. Вип. 11. 406 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, здобувачів та молодих учених «Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів», яка відбулася 5 листопада 2025 року в Житомирському державному університеті імені Івана Франка в межах відзначення Міжнародного дня науки. Теми доповідей охоплюють лінгвістичну, перекладознавчу та лінгводидактичну галузі.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат,

власних імен, посилань на наукові та літературні джерела, інші відомості відповідають автори публікації.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.

©Колектив авторів,2025

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

92. Охота Ю. В. Тактики перекладу як важливі поняття у сфері сучасного перекладознавства	262
93. Панфілова О. С. Відтворення етичних концептів в українському перекладі роману Айн Ренд «Атлант розправив плечі»	266
94. Паньків І. В. Формування лексичної компетентності учнів старших класів з використанням інтерактивних методів навчання	268
95. Пернікуза А. О. Негативний вплив соціальних мереж у процесі навчання іноземних мов в умовах сьогодення	270
96. Перчишин А. Р. Інтертекстуальність в художній прозі	273
97. Петришин Ю. А. Task-based language teaching in EFL instruction	275
98. Петровська О. О. Legal Translation as a Tool for the Protection of Animal Rights	277
99. Пінчук Ю. В. Прикладні аспекти та сучасні тенденції досліджень у сфері комунікативної лінгвістики	280
100. Піонтковська Я. В. Сучасні тенденції та труднощі перекладу художньої літератури	283
101. Погрібна Н. І. Translation of Military Jargon	286
102. Пожичкевич К. Р. Використання штучного інтелекту у вивченні англійської мови	289
103. Проботюк А. Особливості відтворення культурно маркованої лексики та ідіом в українському перекладі роману Джулії Квін «Герцог і я»	293
104. Пташник І. В. Історія розвитку юридичного перекладу	296
105. Пустовойт Є. М. Лінгвокультурний аспект перекладу реалій фентезійного світу українською мовою (на матеріалі трилогії Дж. Р. Р. Толкіна “Володар Перснів”)	298
106. Рибай С. І. До питання про переклад як вагомий інструмент декодування імпералістичних прагнень	301
107. Рудик Д. М. Використання Instagram як інструменту розвитку мовленнєвих умінь у старшій школі	304
108. Салій О. О. Особливості застосування лексико-граматичних трансформацій у перекладі роману «Червоні лубутени»	308
109. Салійчук Є. С. Відтворення емотивно-експресивної лексики в українському перекладі англійських телесеріалів	311
110. Сахневич К. А. Мова як носій ідеології: особливості відтворення стилю Джорджа Орвелла українською	314
111. Сервило Г. А. Культурні аспекти та переклад мовних особливостей роману «Макова війна» Ребекки Кван	316
112. Слівінська В. С. Методика формування німецькомовної граматичної компетентності учнів старших класів ЗЗСО (на прикладі німецьких прийменників)	319
113. Сміюн О. Мовні стратегії формування образу України в англійському медіадискурсі	322

Література

1. Ребекка Кван. Макова Війна. Видавництво Жорж, 2022, 492 с.
2. Goodspeed E.J. (2015). Problems of New Testament Translation. Chicago: Univ. Chicago Press.
3. R. F. Kuang, The Poppy War. Harper Voyager, 2018, 530 p.
4. S. Schreiber M. Übersetzungstypen und Übersetzungsverfahren. Tübingen : Stauffenburg Verlag, 2006. S. 151–154.
5. Witte H. Die kulturkompetenz des translators. Tübingen : Stauffenburg Verlag Brigitte Narr GmbH, 2007. 235 p.

Слівінська В.С.
гр. мСОНМ-21
Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка
Наук. керівник – к.ф.н, доцент Вирста Н.Б.

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗЗСО (НА ПРИКЛАДІ НІМЕЦЬКИХ ПРИЙМЕННИКІВ)

Сьогодні головна мета сучасної освіти досить багатогранна, адже це не лише передача знань, а й формування компетентного та кваліфікованого учня, який має високий рівень оволодіння всіма мовними навичками та вільно використовує іноземну мову в різних мовленнєвих ситуаціях.

Методика викладання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах займає важливе місце у системі освіти. Це комплексна наука, яка охоплює не лише навчальні методи, але й прийоми, технології, принципи та організаційні форми навчання.

Одним із ключових завдань у сучасному викладанні іноземних мов є розвиток граматичної компетентності, що означає вміння правильно використовувати граматичні структури в усній та писемній мові.

О. Полінок розглядає граматичну компетентність «як складне утворення, що містить низку структурних компонентів: знання, уміння й навички,

комунікативний досвід, ціннісний компонент, рефлексивний компонент » [2, с. 14].

Погоджуючись з цим твердженням, ми можемо зазначити, що граматична компетентність – це складний процес, який включає не лише знання граматичних правил, а й навички та вміння їх застосування, комунікативний досвід, а також ціннісні та рефлексивні фактори. Такий підхід відображає сучасне розуміння мовної освіти, яке розглядає граматику не ізольовано, а як інструмент для досягнення ефективної комунікації. Формування граматичної компетентності забезпечує цілісність та функціональність граматики в реальних мовленнєвих ситуаціях.

М. Кочерган припускає, що граматику займає центральне місце у структурі будь-якої мови й «оскільки граматику має узагальнюючий характер, то в ній найяскравіше виявляються найбільш суттєві риси структури мови» [1, с.263].

Це демонструє, що граматику є системним компонентом лінгвістичної структури будь-якої мови у світі, оскільки вона визначає правила побудови мовних одиниць (слів, фраз, речень) та їхню функцію в комунікації. Відсутність граматичного порядку призведе до лексичного хаосу.

Як важливий функціональний клас слів у німецькій мові, прийменники відіграють вирішальну роль у розвитку граматичних навичок, оскільки вони структурують зв'язки між словами в реченні та впливають на правильне використання відмінка. Наприклад: прийменники *durch, für, gegen, ohne, um, bis* вимагають після себе знахідного відмінка: *Ich gehe durch den Park; ich gehe ohne Hut aus dem Haus; dieses Geschenk ist für meine jüngere Schwester*. Такі прийменники як *ab, zu, nach, aus, mit, seit, gegenüber, von* будуть вимагати давального відмінка: *Ich gehe mit dem Hund des Nachbarn spazieren; der Schüler geht nach dem Unterricht; ich lerne Deutsch seit dem Kindergarten; meine entfernten Verwandten kamen aus der Hauptstadt Kyjiw*. Прийменники *unweit, statt, während, wegen, anstatt* вже будуть вимагати, щоб після них іменник чи займенник стояв у родовому відмінку: *Unweit des Dorfes gibt es einen Zoo; statt des Romans hat eine Novelle gelesen; während des Treffens habe ich viele Emotionen erlebt* [3].

Прийменники сприяють побудові точних і лаконічних речень у різних мовленнєвих контекстах, а їх правильне використання та застосування допомагають уникнути граматичних помилок у німецькій мові. Вони є одними з найбільш часто вживаних слів у німецькій мові та часто використовуються для побудови повсякденних виразів та фраз, тому їх дослідження, вивчення та вживання є невід'ємною частиною оволодіння іноземною мовою.

З цієї причини розробка вправ на вивчення прийменників є надзвичайно важливою у старшій школі, оскільки це етап, коли учням необхідно максимально використовувати свою пам'ять, увагу, логічне та абстрактне мислення, щоб не просто механічно повторювати правила, а свідомо застосовувати їх в розмовній мові. Завдяки розвитку психічних процесів старшокласники здатні аналізувати контекст, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами та закріплювати в пам'яті стійкі граматичні структури. У рамках цієї роботи особливо важливою є розробка вправ, спрямованих на правильне використання прийменників, оскільки саме ці вправи створюють умови для свідомого закріплення граматичних моделей та формування стійких навичок, необхідних для ефективного спілкування.

Одним із ефективних методів первинного закріплення прийменників є вправи, які у німецькій мові мають назву Lückentexte. Цей вид вправ вимагає від учнів активного використання пам'яті, уваги та логічного мислення, оскільки Lückentexte потребують контекстуального аналізу та свідомого вибору відповідних мовних засобів для заповнення прогалін. Наприклад: *Ich interessiere mich sehr (...) Mathematik und Informatik. Während des Online-Meetings hat sie sich ständig (...) ihr Handy konzentriert. Die Kinder träumen (...) einer Klassenfahrt.*

Таким чином, Lückentexte забезпечують перехід від репродуктивного відпрацювання граматичних структур до комунікативно орієнтованих форм роботи, зокрема це *рольові ігри, інтерв'ю, дискусії, діалоги*. Використання таких вправ сприяє цілеспрямованому закріпленню прийменників у змодельованих автентичних ситуаціях спілкування та забезпечує розвиток всебічної граматичної компетенції.

Література

1. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: підруч. 3-тє вид., стереотип. Київ: ВЦ «Академія». 2014. 304 с. (Серія «Альма-матер»)
2. Полінок О. В. Формування граматичної компетентності учнів 10 класу з використанням методу проєктів у процесі навчання української мови. Дис. ... канд. пед. наук 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова). Київ, 2018. 253 с.
3. Duden. Die Grammatik/ Dudenredaktion. 8., überarbeitete Auflage. Duden Band 4. Mannheim u. a.: Dudenverlag, 2006. 1352 S.

Сміюн О. Г.
гр. 22Мд-фпрл
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Наук. керівник – к.п.н., доцент Дячук Н.В.

МОВНІ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ УКРАЇНИ В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

У сучасному інформаційному просторі мова мас-медіа виконує не лише інформативну, а й концептотворчу функцію: вона формує уявлення про держави, народи та події, визначаючи емоційно-оцінну рамку сприйняття. Медіадискурс є мовним механізмом конструювання соціальної реальності, у якому вибір слів, синтаксичних структур та стилістичних засобів безпосередньо впливає на інтерпретацію подій [1]. У контексті війни в Україні англомовні ЗМІ – *BBC News*, *The Guardian*, *The New York Times*, *CBC News* – не просто інформують, а створюють у свідомості світової аудиторії цілісний образ держави, що бореться, страждає, але не втрачає гідності. Саме мовні стратегії – лексичні, синтаксичні та стилістичні – визначають, яким чином цей образ вибудовується і які смислові акценти стають домінантними у міжнародному медіапросторі.

Лексичний рівень є базовим у процесі вербалізації медіаобразу України. Аналіз показав, що найчастотнішими є три групи лексики: військова,